

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 16 päivänä tammikuuta 2018

preface

63/2018

preamble

Laki

formula

avaruustoiminnasta

body

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

chapter

num

1 luku

section

heading

Yleiset säännökset

num

1 §

subsection

heading

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan Suomen valtion alueella harjoitettavaan avaruustoimintaan.

Lakia sovelletaan lisäksi Suomen valtion alueen ulkopuolella harjoitettavaan avaruustoimintaan, jos avaruustoimintaa:

- 1) harjoitetaan Suomessa rekisteröidyssä aluksessa; tai
- 2) sitä harjoittaa Suomen kansalainen tai oikeushenkilö, jolla on Suomessa kotipaikka. Suomen ilmatilassa liikkuvaan avaruusesineeseen sovelletaan soveltuvin osin siviili-ilmailua koskevia säännöksiä.

Suomen rikosoikeuden soveltamisalasta säädetään rikoslain (39/1889) 1 luvussa.

2 §

Toimivaltainen viranomainen

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriölle.

3 §

Lain soveltaminen puolustushallinnossa

Tämän lain 5, 8, 11, 14 ja 15 §:ää ei sovelleta puolustusvoimien harjoittamaan avaruustoimintaan.

Puolustusministeriölle kuuluu puolustusvoimien avaruustoiminnan yleinen ohjaus ja valvonta. Pääesikunta valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista puolustusvoimissa. Pääesikunta toimittaa kerran vuodessa raportin puolustusvoimien harjoittamasta avaruustoiminnasta puolustusministeriölle ja työ- ja elinkeinoministeriölle.

Puolustusvoimien avaruustoiminnassa on varmistettava toiminnan tekniset edellytykset ja toiminnan turvallisuus.

Puolustusvoimien avaruustoiminnan valvonnasta voidaan säätää tarkemmin puolustusministeriön asetuksella.

HE 157/2017
TaVM 23/2017
EV 181/2017

sijoitetaan asiakirjan loppuun, conclusions-elementin sisälle

subsection
list

4 §

Määritelmät

intro

Tässä laissa tarkoitetaan:

paragraph

num

1) *avaruustoiminnalla* avaruusesineen lähettämistä avaruuteen, avaruusesineen ope-
rointia ja muuta määräysvaltaa siihen avaruudessa sekä avaruusesineen palauttamista ja
palautumista maahan;

2) *avaruusesineellä* esinettä, joka on lähetetty tai joka on tarkoitus lähettää avaruuteen,
mukaan lukien tällaisen esineen osat, ja laitetta, jota on käytetty tai jota on tarkoitus käyt-
tää esineen lähettämiseksi avaruuteen, mukaan lukien tällaisen laitteen osat;

3) *toiminnanharjoittajalla* luonnollista henkilöä ja oikeushenkilöä, joka harjoittaa tai
jonka on tarkoitus harjoittaa avaruustoimintaa tai joka tosiasiallisesti vastaa toiminnasta.

2 luku

Toiminnanharjoittajan velvollisuudet

5 §

Avaruustoiminnan luvanvaraisuus ja luvan myöntämisen edellytykset

Avaruustoimintaa saa harjoittaa vain, jos työ- ja elinkeinoministeriö on antanut etukä-
teen luvan toiminnalle. Lupa voidaan myöntää toistaiseksi tai määräajaksi. Lupa voi-
daan liittää avaruustoiminnan turvallisen harjoittamisen ja valvonnan kannalta tarpeellisia
ehtoja.

Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että:

1) toiminnanharjoittaja on luotettava ja hänellä on tarvittava tekninen asiantuntemus ja
taloudelliset edellytykset harjoittaa avaruustoimintaa;

2) toiminnanharjoittaja on toimittanut ministeriölle arvion avaruustoiminnan riskeistä
ja tämän arvion mukaan toiminnasta ei ole erityistä vaaraa ihmisille tai omaisuudelle eikä
yleiselle turvallisuudelle;

3) toiminnanharjoittaja pyrkii 10 §:n mukaisesti estämään avaruusromun syntymisen
sekä haitalliset vaikutukset ympäristöön maan pinnalla, ilmakehässä ja avaruudessa;

4) toiminnanharjoittajalla on suunnitelma avaruustoiminnan lopettamisesta ja siihen
liittyvistä toimenpiteistä;

5) avaruustoiminta ei ole ristiriidassa kansallisten turvallisuusetujen, Suomen kansain-
välisten velvoitteiden tai Suomen ulkopoliittisten etujen kanssa;

6) toiminnanharjoittaja täyttää 8 §:ssä säädettyt vakuuttamista koskevat vaatimukset;

7) toiminnanharjoittaja noudattaa Kansainvälisen televiestintäliiton voimassa olevia
sääntöjä;

8) toiminnanharjoittaja esittää selvityksen voimassa olevien vientivalvontasäännösten
noudattamisesta.

Toiminnanharjoittajan on lupahakemuksessaan esitettävä lupaharkinnan kannalta tar-
peellinen ja luotettava selvitys 2 momentissa säädettyjen edellytysten täyttymisestä sekä
avaruusesineen omistussuhteista.

Tarkempia säännöksiä luvan hakemisesta ja lupahakemuksessa annettavista tiedoista ja
asiakirjoista voidaan antaa työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

6 §

Avaruusesineiden rekisteröinti

Työ- ja elinkeinoministeriö ylläpitää julkista avaruusesineiden rekisteriä.

Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava työ- ja elinkeinoministeriölle maan kiertoradalle tai muualle avaruuteen lähetetystä avaruusesineestä seuraavat tiedot:

- 1) lähettäjävaltio tai -valtiot;
- 2) toiminnanharjoittajan nimi;
- 3) avaruusesineen tunnistetieto tai rekisterinumero;
- 4) avaruusesineen yleinen tarkoitus;
- 5) lähettämisen ajankohta, lähettämispäivä ja lähettämismenetelmä;

a) avaruusesineen liikeradan parametrit, joita ovat:

- a) kiertoaika;
- b) kaltevuuskulma;
- c) etäpiste (*apogeeum*);
- d) lähipiste (*perigeum*).

Tarkempia säännöksiä avaruusesineiden rekisteristä ja rekisteriin merkittävistä tiedoista voidaan antaa työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

7 §

Vastuu vahingoista ja valtion takautumisoikeus

Avaruusesineen aiheuttama vahinko korvataan valtion varoista toiminnanharjoittajalle aiheutuneita vahinkoja lukuun ottamatta.

Valtiolla on oikeus periä vahinkoa kärsineelle suorittamansa korvaus toiminnanharjoittajalta siltä osin kuin tämä olisi vahingonkorvauslain (412/1974) nojalla ollut vastuussa vahingosta vahinkoa kärsineelle.

Jos vahinko on aiheutunut maan pinnalla taikka lennossa olevalle ilma-alukselle, sen matkustajalle tai sen miehistöön kuuluvalla, valtiolla on 2 momentista poiketen oikeus periä maksamansa korvaus toiminnanharjoittajalta, vaikka tämä ei olisi aiheuttanut vahinkoa vahingonkorvauslain 2 luvun 1 §:n 1 momentin mukaisesti tahallisesti tai tuottamuksesta.

Edellä 3 momentissa säädetyn valtion takautumisoikeuden enimmäismäärä on 60 miljoonaa euroa. Enimmäismäärää koskevaa säännöstä ei kuitenkaan sovelleta, jos toiminnanharjoittaja on laiminlyönyt noudattaa tätä lakia tai 5 §:n nojalla annetun luvan ehtoja.

8 §

Vakuuttamisvelvollisuus

Toiminnanharjoittajan tulee ottaa vakuutus kolmansille osapuolille avaruustoiminnasta aiheutuvien vahinkojen varalta vähintään 7 §:n 4 momentissa säädettyyn valtion takautumisoikeuden enimmäismäärään saakka.

Työ- ja elinkeinoministeriö voi olla vaatimatta 1 momentissa tarkoitettua vakuutusta, jos:

1) laukaisuyhtiön vakuutus tai muu vastaava vakuutus kattaa olennaisilta osin toiminnanharjoittajan ja valtion vastuun avaruustoiminnan kolmansille osapuolille aiheuttamista vahingoista; tai

2) 5 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua avaruustoiminnan riskeistä tehdyn arvion perusteella riski avaruustoiminnan aiheuttamista vahingoista maan pinnalla, ilmassa ja avaruudessa on työ- ja elinkeinoministeriön hyväksyttävissä.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettua vakuutuksesta ja 2 momentissa tarkoitetuista edellytyksistä voidaan antaa työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

9 §

Avaruustoiminnan turvallinen harjoittaminen

Avaruustoimintaa tulee harjoittaa siten, että siitä ei aiheudu erityistä vaaraa ihmisille, omaisuudelle tai yleiselle turvallisuudelle. Avaruusesineen lähettämiseen, operointiin tai palauttamiseen osallistuvalla henkilöllä tulee olla tehtävän edellyttämä osaaminen ja kokemus hallita vastuullaan olevia toimintoja.

Lentoturvallisuudelle vaaraa aiheuttavasta toiminnasta säädetään ilmailulain (864/2014) 159 §:ssä.

Tarkempia säännöksiä avaruustoiminnan turvallisesta harjoittamisesta ja turvallisuuden vaikuttavien laitteiden ja toimintojen sekä henkilöstön osaamisen ja kokemuksen vähimmäisvaatimuksista voidaan antaa työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

10 §

Ympäristönsuojelu ja avaruusromu

Avaruustoimintaa tulee harjoittaa ympäristön ja avaruuden käytön kannalta kestävällä tavalla. Toiminnanharjoittajan on avaruustoiminnan harjoittamista koskevassa lupahakemuksessa arvioitava toiminnan ympäristövaikutukset maan pinnalla, ilmakehässä ja avaruudessa sekä esitettävä suunnitelma toimenpiteistä haitallisten ympäristövaikutusten torjumiseksi ja vähentämiseksi. Lupahakemuksessa on ilmoitettava avaruusesineessä mahdollisesti käytettävistä ydinaineista ja muista radioaktiivisista aineista.

Toiminnanharjoittajan tulee yleisesti hyväksyttyjen kansainvälisten ohjeiden mukaisesti pyrkiä huolehtimaan siitä, että avaruustoiminnasta ei synny avaruusromua. Toiminnanharjoittajan tulee erityisesti rajoittaa avaruusromun syntymistä avaruusesineen normaalin toiminnan yhteydessä, pienentää riskejä avaruusesineen rikkoutumisesta ja törmäyksistä avaruudessa sekä pyrkiä siirtämään tehtävänsä päättänyt avaruusesine vähemmän käytetylle kiertoradalle tai ilmakehään.

Tarkempia säännöksiä ympäristövaikutusten arvioinnista ja tarvittavista toimenpiteistä avaruusromun syntymisen välttämiseksi voidaan antaa työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

11 §

Avaruusesineiden ja avaruustoiminnan siirtäminen toiselle

Avaruusesinettä ja avaruustoimintaa koskevan tosiasiallisen määräysvallan saa siirtää toiselle toiminnanharjoittajalle tai omistajalle, vain jos työ- ja elinkeinoministeriö on hyväksynyt siirron etukäteen. Ministeriö voi hyväksyä siirron, jos 5 §:n 2 momentissa säädettyt luvan myöntämisen edellytykset täyttyvät. Ministeriö voi liittää hyväksymispäätöksensä avaruustoiminnan turvallisen harjoittamisen ja valvonnan kannalta tarpeellisia ehtoja.

Jos 1 momentissa tarkoitettu siirto tehdään toiminnanharjoittajalle tai omistajalle, jonka kotipaikka on toisessa valtiossa, työ- ja elinkeinoministeriö voi edellyttää, että kyseinen valtio tekee Suomen valtion kanssa etukäteen sopimuksen vastuusta avaruusesineen aiheuttamasta vahingosta.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettun hyväksynnän hakemisesta voidaan antaa työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

Muutokset ja valvonta

12 §

Tiedonantovelvollisuus

Toiminnanharjoittajan on viipymättä annettava työ- ja elinkeinoministeriölle tiedot muutoksista, jotka voivat vaikuttaa 5 §:n 2 momentissa säädettyihin luvan myöntämisen edellytyksiin tai luvan ehtoihin taikka avaruusesineiden rekisteriin merkittyihin tietoihin. Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava myös avaruusesineen omistussuhteiden muutoksista ja avaruustoiminnan lopettamisesta viipymättä.

Tarkempia säännöksiä annettavista tiedoista voidaan antaa työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

13 §

Luvan muuttaminen ja peruuttaminen

Työ- ja elinkeinoministeriö voi muuttaa avaruustoiminnan harjoittamiseen myönnettyä lupaa tai peruuttaa luvan, jos:

1) lupahakemuksessa tai sen liitteissä on annettu virheellisiä tai puutteellisia tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet lupaharkintaan;

2) toiminnanharjoittaja ei enää täytä olennaisia 5 §:n 2 momentissa säädettyjä luvan myöntämisen edellytyksiä;

3) toiminnanharjoittaja on olennaisella tavalla laiminlyönyt tai rikkonut tässä laissa säädettyä velvollisuutta tai rajoitusta taikka luvan ehtoja; tai

4) luvan muuttaminen tai peruuttaminen on välttämätöntä Suomen kansainvälisten sitoumusten tai velvoitteiden vuoksi.

Ministeriön on ennen 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä asetettava toiminnanharjoittajalle määräaika korjata puute, virhe, rikkomus tai laiminlyönti.

Ministeriö voi asettaa luvan muuttamista tai peruuttamista koskevassa päätöksessään tarpeellisia ehtoja avaruustoiminnan turvallisesta jatkamisesta tai lopettamisesta. Peruuttaessaan luvan ministeriö voi myös määrätä, että toiminnanharjoittajan on siirrettävä avaruustoiminta toisen toiminnanharjoittajan jatkettavaksi.

14 §

Valvonta

Työ- ja elinkeinoministeriö valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista.

Toiminnanharjoittajan on toimitettava vuosittain työ- ja elinkeinoministeriölle raportti harjoittamastaan avaruustoiminnasta. Ministeriöllä on oikeus saada toiminnanharjoittajalta myös muut tarpeelliset tiedot valvontaa varten.

Tarkempia säännöksiä 2 momentissa tarkoitetun raportin sisällöstä ja valvontaa varten tarvittavista tiedoista voidaan antaa työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

15 §

Tarkastusoikeus

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus suorittaa 14 §:n mukaisessa valvonnassa tarpeellisia toiminnanharjoittajan avaruustoimintaan ja avaruusesineeseen kohdistuvia tarkastuksia. Ministeriöllä on oikeus teettää tarkastus riippumattomalla asiantuntijalla. Asi-

antuntijaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen hoitaessaan tämän pykälän mukaisia tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

Tarkastusta suorittavalla virkamiehellä tai riippumattomalla asiantuntijalla on oikeus päästä tarkastuksen edellyttämässä laajuudessa toiminnanharjoittajan hallinnassa tai käytössä oleviin avaruustoiminnan harjoittamiseen käytettäviin tai käytettyihin tiloihin ja muille alueille, joilla on merkitystä avaruustoiminnan valvonnassa, sekä saada tutkittavakseen valvontatehtävän kannalta tarpeelliset asiakirjat ja tiedot sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään. Tarkastusta ei saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa.

Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

4 luku

Erinäiset säännökset

16 §

Löydetyt avaruusesineet

Jos joku löytää esineen, jonka voidaan epäillä olevan peräisin avaruusesineestä, on löydöstä viipymättä ilmoitettava lähimmälle poliisi-, rajavartio- tai sotilasviranomaiselle. Esinettä ei saa viedä pois eikä liikuttaa ilman edellä mainitun viranomaisen lupaa, ellei siihen ole erittäin painavia syitä. Esine on vaadittaessa luovutettava edellä mainitulle viranomaiselle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu ilmoituksen tekemisestä tai esineen talteen ottamisesta, säilyttämisestä, luovuttamisesta tai palauttamisesta aiheutuneet kustannukset korvataan valtion varoista.

17 §

Lausunnot

Työ- ja elinkeinoministeriö voi pyytää 5 §:ssä, 8 §:n 2 momentissa ja 11 §:ssä tarkoitettuja tehtäviään suorittaessaan tarpeellisia lausuntoja muilta viranomaisilta ja erityistä asiantuntemusta edustavilta riippumattomilta asiantuntijoilta. Ministeriö voi pyytää lausuntoja myös arvioidessaan edellytyksiä luvan muuttamiselle tai peruuttamiselle 13 §:n nojalla tai suorittaessaan 14 §:ssä tarkoitettua valvontaa.

18 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muilta viranomaisilta tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömiä tietoja toiminnanharjoittajaa koskevista seikoista.

19 §

Uhkasakko

Työ- ja elinkeinoministeriö voi tehostaa 13 §:n 3 momentin nojalla antamaansa määräystä uhkasakolla.

63/2018

20 §

Muutoksenhaku

Työ- ja elinkeinoministeriön tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

21 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) harjoittaa avaruustoimintaa ilman 5 §:ssä tarkoitettua lupaa tai 11 §:ssä tarkoitettua hyväksyntää,

2) siirtää avaruusesinettä tai avaruustoimintaa koskevan tosiasiallisen määräysvallan toiselle toiminnanharjoittajalle tai omistajalle ilman 11 §:ssä tarkoitettua hyväksyntää taikka

3) laiminlyö 8 §:ssä säädetyn velvollisuuden ottaa vakuutus taikka 12 §:ssä tai 14 §:n 2 momentissa tarkoitetun tiedonantovelvollisuuden,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen eikä siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *avaruustoimintarikkomuksesta* sakkoon.

Rangaistus rekisterimerkintärikoksesta säädetään rikoslain 16 luvun 7 §:ssä ja rangaistus väärän todistuksen antamisesta viranomaiselle 16 luvun 8 §:ssä.

22 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 23 päivänä tammikuuta 2018.

Lailla kumotaan avaruuslentäjien pelastamisesta ja palauttamisesta sekä avaruusesineiden palauttamisesta annettu laki (616/1970).

Ennen tämän lain voimaantuloa aloitettua avaruustoimintaa voidaan jatkaa ilman 5 §:ssä tarkoitettua lupaa tai 11 §:ssä tarkoitettua hyväksyntää kahdentoista kuukauden ajan lain voimaantulopäivästä lukien.

conclusions

Helsingissä 12 päivänä tammikuuta 2018

container (tms)

signatures

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Elinkeinoministeri Mika Lintilä